Studiehandledning

Demokratiklubb

DEMOKRATIKLUBB
FRÅN ORD TILL HANDLING

UNGA ÖRNAR

”Ibland har vi inget att göra och sitter inne. Vi vill förändra så att vi kan hitta på roliga saker.”

Innehåll

Introduktion	3
Välkommen till demokratiklubben!	4
Här bor jag	6
Vem har makten?	8
Slipa dina argument	10
Studiebesök	12
Samma rättigheter	13
Starkare tillsammans	15
Dags för aktion	17
Lägesrapport	19
Vi firar demokratiklubben	20
Studieplan	21

Vad kul att du ska leda en demokratiklubb!

I Unga Örnars demokratiklubb ska barn och ungdomar få lära sig mer om sina rättigheter och ta reda på hur de kan vara med och göra sina röster hörda. Och ha kul tillsammans, såklart! Med demokratiklubbarna vill vi att fler ungdomar ska ha möjlighet att påverka sin bostadsort och vårt samhälle.

Materialet innehåller 10 träffar och är anpassad för en grupp på cirka 10–15 deltagare. Fokus ska hela tiden ligga på att gå från ord till handling, vilket betyder att vi ska ge deltagarna praktisk kunskap under träffarna. Bland annat hur de kan göra för att påverka frågor som berör dem samt vilka verktyg de kan använda för att påverka i sitt bostadsområde och i samhället. Demokratiklubben har ett lokalt perspektiv – det handlar framför allt om deltagarnas vardag; deras bostadsområde, skola, och hemkommun eller stadsdel. Politiska processer kan ibland gå både långsamt och vara abstrakt, men i klubben arbetar vi för att göra demokrati så konkret som möjligt.

Förslag till upplägg

Var beredd på att du inte kommer kunna följa upplägget till punkt och pricka, utan behöva justera och anpassa efter just din grupp. Se till att diskutera studieplanen (finns längst bak i häftet) med gruppen på första träffen för att de ska få vara med och bestämma upplägget på demokratiklubben. Allt innehåll bygger på deltagarnas åsikter och förslag.

Återkommande

- Fika och incheckning.
- Gemensamma förhållningsregler som gruppen kommer överens om och följer varje träff.
- Klubben bygger på övningar, diskussioner och workshops där deltagarna lär av varandra och tillsammans, och har kul!
- Loggboken.
- Avslut och utcheckning.

Loggböcker

Det här materialet är till dig som är demokratiledare, alla deltagare ska istället få var sin loggbok. I loggboken ska deltagarna individuellt utvärdera varje träff och Demokratiklubben. Besök även hemsidan www.ungaornar.se/dk, där hittar du material som du kan använda dig av inför och vid varje träff.

Demokratiledare

Din uppgift är att planera varje träff och se till att gruppen har en bra dynamik, men det är inte din uppgift att ha svaren på alla frågor. Var förbered inför varje träff genom att läsa studiematerialet. Besök även hemsidan www.ungaornar.se/dk för att hitta ytterligare information om varje träff. Demokratiklubben handlar om att alla ska lära tillsammans och av varandra, få reflektera och utbyta tankar och erfarenheter, och att det ska vara någonting annat än att gå i skolan.

Gör plats för lek! Träffarna kan till exempel inledas eller avslutas med att gruppen får leka någon valfri lek en stund. Se till att deltagarna har roligt under träffarna och att klubben är lustfylld.

Mer info
ungaornar.se/dk

Träff 1

Välkommen till demokratiklubben

Syfte och mål

- Skapa bra stämning i gruppen, presentera sig för varandra och träffa nya vänner.
- Låta alla deltagare ta plats och komma till tals.
- Berätta om innehållet i demokratiklubben och ge deltagarna möjlighet att vara med och bestämma över studieplanen.
- Låta deltagarna diskutera och reflektera över hur demokratisk deras egen vardag är.
- Låta deltagarna veta att deras åsikter och erfarenheter är viktiga.
- Lära sig mer om Unga Örnar och vår verksamhet.

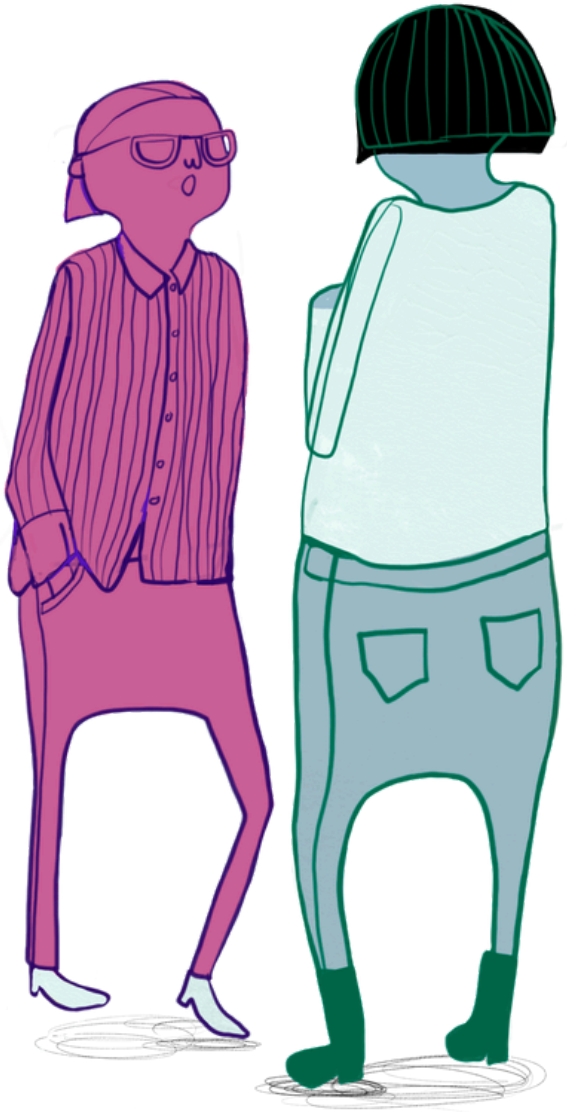

Material till träffen

- Fika till varje träff.
- Loggböcker till deltagarna. Varje träff.
- Det som behövs för den lära kännaövning som du väljer.
- Stora papper för att skriva ner förhållningsregler klubben kommer överens om och eventuellt för att presentera klubben för deltagarna.
- Post it-lappar.
- 10 A4-papper.
- Whiteboardpennor.

Lära känna varandra!

Börja med att låta deltagarna lära känna varandra. Det finns många olika övningar, här är ett par förslag:

- Ledaren är först ut, virar ett garnnystan några varv kring en kroppsdel och säger samtidigt sitt namn. Ledaren ger sedan nystanet vidare till en ny person som gör samma sak. De rör sig sen tillsammans vidare till nästa person. När alla är invirade ska man backa nystanet tillbaka till ledaren som var först ut.
- Alla sitter i en ring. En person står i ringen och säger ”Jag gillar...”. Alla som håller med om påståendet, som gillar den saken, reser sig upp och byter plats. Personen i ringen ska också försöka ta en plats. Den som blir utan stol får stå kvar inne i ringen och säga nästa påstående.
- Alla står i en ring. Gå laget runt och låt alla presentera sig genom att säga sitt namn och visa med en rörelse vad man gillar att göra. Om man till exempel gillar att spela fotboll kan man låtsas passa en boll. De andra får gissa vad det är man gillar att göra.

Intro till demokratiklubben

Mer info
ungaornar.se/dk

- Berätta om demokratiklubben och vad gruppen ska lyfta upp under träffarna.
- Diskutera deltagarnas förväntningar på klubben.
- Gå igenom studiematerialet och träffarna med deltagarna.

Förhållningsregler

Diskutera hur ni vill att man beter sig mot varandra. Vad är viktigt för att skapa en fin stämning där alla känner att de får komma till tals? Se till att skriva upp vad de säger på ett blädderblock som du kan spara och ha synligt under varje träff. Diskutera varför ni ska förhålla er till reglerna? Vad händer ifall ni inte förhåller er till reglerna?

Är ditt liv demokratiskt?

Steg 1.

Börja med att diskutera vad demokrati är med gruppen.

Vad är demokrati?
Vad innebär det att leva i en demokrati?
Vilka rättigheter har man?
Vad är motsatsen till demokrati?

Vilka styrelseskick finns det?
Vad innebär det att leva i en diktatur?
Vilka rättigheter har man?

Diskutera i helgrupp och skriv upp på tavlan vad deltagarna säger. Hjälp dem att komma på fler saker ifall det tar stopp.

Steg 2.

Vad får deltagarna vara/inte vara med och bestämma om?

Vad skulle de vilja vara med och bestämma?

Låt deltagarna skriva sina svar på post it-lappar; ett svar per lapp och olika färger på lapparna för de två olika frågorna. Sätt sedan upp lapparna på väggen och titta på dem tillsammans. Fråga gruppen vad de tänker och låt dem diskutera lapparna tillsammans.

Heta linjen om demokrati

Förklara att övningen handlar om att fundera på och diskutera demokrati och inflytande, och att få ta ställning till olika påståenden.

1. Gör en linje längs med golvet.
2. Lägg ut papper med siffror 1 till 10 i ordning.
3. Ställ ett påstående i taget, låt deltagarna ta ställning genom att ställa sig i ena änden av linjen (siffran 10) om de håller med, i andra änden (siffran 1) om de inte alls håller med, eller någonstans där emellan.
4. Börja med några enklare påståenden för att visa hur övningen går till:
   a. Jag skulle vilja äta glass till middag varje dag
   b. Vinter är min favoritårstid
   c. Det är jätteroligt att spela fotboll
5. Gå sedan vidare till de riktiga påståendena. Låt dem som vill berätta hur de tänker kring var på linjen de har placerat sig efter varje påstående.
   a. Det är viktigt att säga vad man tycker.
   b. Det är lätt att säga vad man tycker.
   c. Det är lätt att veta vad man tycker.
   d. Alla i en grupp ska få säga vad de tycker i alla frågor, även om det tar lång tid.
   e. Om någon i gruppen vet mest om en viss fråga ska hen få bestämma.
   f. Vuxna vet oftast vad som är bäst för barn.
   g. Jag känner oftast att vuxna lyssnar på vad jag säger.
   h. Eleverna borde få bestämma mer i skolan.
   i. Man borde få vara med och rösta innan man fyller 18.

Avslutning

- Ge deltagarna tid att skriva i sina loggböcker om dagen, vad vi har gått igenom och vad de har lärt sig.
- Gör en snabb utvärdering i grupp. De kan till exempel säga vad de tyckte om träffen genom att göra tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner, eller gå en runda där alla som vill får säga något de gillade med dagens träff, något de lärde sig, eller något de undrar över efter dagens träff.
- Ge deltagarna nödvändig praktisk information inför nästa träff.

Träff 2

Här bor jag

Syfte och mål

- Reflektera över huruvida ens bostadsområde är bra för barn att bo i och ge deltagarna möjlighet att uttrycka sina åsikter samt förslag för bostadsområdet.
- Bekanta gruppen med boinflytande och ge dem grundläggande kunskap om vilka sätt man kan vara med och påverka ens bostadsområde på.
- Samla in förslag på hur bostadsområdet kan förbättras ur ett barnperspektiv, och ta gärna med dessa förslag till det kommande studiebesöket.
- Under träffen avsätts också tid för att låta gruppen bestämma var de vill göra studiebesök under träff 5.

Material till träffen

- Fika till varje träff.
- Loggböcker till deltagarna. Varje träff.
- Ritpapper och pennor i olika färger.
- Post it-lappar och pennor för att skriva med.

Incheckning

- Hur mår alla idag? Kolla energinivåer till exempel genom att ge tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner.
- Återkoppla kort till förra träffen, bland annat ifall någon av deltagarna missade den gången. Hör ifall det är någon som har tänkt på eller gjort något särskilt efter förra träffen?
- Berätta om dagens tema.

Så här vill jag bo!

- Steg 1: Gå ut och gå runt i bostadsområdet. Diskutera vad ni ser och vad man gillar med område och vad som kan bli bättre.
- Steg 2: Ta er tillbaka till lokalen och låt deltagarna rita sitt bostadsområde som det ser ut idag.
- Steg 3: Hur ser din idealområdet ut? Låt deltagarna nu rita hur de skulle vilja att det ser ut.
- Steg 4: Alla får visa sina teckningar och ni diskuterar i helgrupp. Se till att spara teckningarna till nästa gång för att diskutera vidare då!

Vem bestämmer där vi bor?

Till den här träffen är det tänkt att du ska bjuda in någon från Hyresgästföreningen. Träffen inleds med att Hyresgästföreningen kort (ca 10 min) får berätta vilka de är och vad de gör. Fråga gärna Hyresgästföreningen ifall de kan ansvara för att berätta om vilka olika sätt man kan påverka sitt bostadsområde på (så kallad boinflytande), beroende på om man bor i hyresrätt, bostadsrätt eller eget hus. Resten av övningen kan du som ledare och personen från Hyresgästföreningen leda tillsammans, så att också personen från Hyresgästföreningen är med och diskuterar frågeställningarna.

- Diskutera vilka olika slags boendeformer som finns – bostadsrätt, hyresrätt, husägande...
- Vem bestämmer över de olika boendeformerna och hur kan en gå till väga om man tycker att något behöver förändras. Utgå från önskemålen i deltagarnas bilder i förra övningen och diskutera hur man skulle kunna arbeta för de idéerna.
- Påpeka också att förändring tar tid – hur lång tid tror deltagarna att det kommer ta att driva igenom deras förslag för bostadsområdet?

Mitt bostadsområde

Fyra hörn-övning:
Varje hörn i rummet representerar var sitt svar på påståendena. Läs upp ett påstående och tillhörande svar, och låt deltagarna placera sig i valfritt hörn. I det öppna hörnet ställer man sig om man har ett helt annat svar på påståendet. Alla som vill får sedan berätta hur de tänker kring påståendet och deras val av hörn att ställa sig i.

Mitt bostadsområde är:

1. Anpassat utifrån barns bästa
2. Anpassat utifrån miljöns bästa
3. Anpassat utifrån vuxnas bästa
4. Öppet hörn

Det som är bäst/sämst med mitt område är:

1. Att det finns roliga saker att göra
2. Att det bor många med olika nationaliteter här
3. Att jag aldrig behöver känna mig rädd
4. Öppet hörn

Det jag gillar minst med mitt område är:

1. Att det inte finns något roligt för mig att göra på fritiden
2. Att det ibland händer farliga saker och att jag kan känna mig rädd
3. Att jag inte kan påverka i mitt bostadsområde
4. Öppet hörn

Studiebesök

Hör vad gruppen har för förslag och bidra med fler förslag om det behövs. Låt dem skriva förslag på post it-lappar och diskutera i helgrupp. Gör en omröstning på de olika förslagen och rangordna de. Hör av med berörd person som gruppen vill besöka och återkoppla till gruppen vilka som är tillgängliga till träff 4.

(Till träff 4 ska det vara bestämt var studiebesöket blir, och då avsätts tid för att förbereda mer, t ex låta deltagarna fundera på frågor till personen de ska träffa).

Avslutning

- Ge deltagarna tid att skriva i sina loggböcker.
- Gör en snabb utvärdering i grupp. De kan till exempel säga vad de tyckte om träffen genom att göra tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner, eller gå en runda där alla som vill får säga något de gillade med dagens träff, något de lärde sig, eller något de undrar över efter dagens träff.
- Ge deltagarna nödvändig praktisk information inför nästa träff.

Träff 3

Vem har makten?

Mer info
ungaornar.se/dk

Syfte och mål

- Diskutera på vilka sätt barn kan vara med och påverka i sin stadsdel eller kommun.
- Deltagarna ska ha fått kännedom/förståelse om den nationella ungdomspolitiken.
- Identifiera förbättringsförslag som deltagarna vill arbeta med.
- Deltagarna ska få möjlighet att arbeta med medborgarförslag eller motsvarande under träffen. Eventuellt kan deltagarna ta kontakt med berörda beslutsfattare som ansvarar för den fråga deltagarna vill driva.
- Gruppen ska bestämma vilken fråga den utåtriktade aktionen ska handla om.

Material till träffen

- Fika till varje träff.
- Loggböcker till deltagarna. Varje träff.
- Material för att göra ett åsiktsträd: Stort papper, färgpennor för att rita ett träd, post it-lappar, tejp, lim, med mera.
- Pennor och papper för att skriva medborgarförslag eller/och dator.
- Blädderblock och pennor om det inte finns whiteboard i lokalen.

Incheckning

- Hur mår alla idag? Kolla energinivåer till exempel genom att ge tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner.
- Återkoppla kort till förra träffen, bland annat ifall någon av deltagarna missade den gången. Hör ifall det är någon som har tänkt på eller gjort något särskilt efter förra träffen?
- Berätta om dagens tema.
- Visa videoklipp som tillhör träff 3. Videoklippen hittar ni på www.ungaornar.se/dk

Vårt åsiktsträd!

Gruppen presenterar förslag som de vill påverka genom ett åsiktsträd. Du som ledare har förberett övningen genom att rita ett träd på ett stort papper, eller skapa ett mer avancerat träd om du vill.

Deltagarna får sedan under övningen skriva ner sina förslag på vad de vill förändra/påverka på post it-lappar och sätta upp dem på trädet.

Titta sedan tillsammans på trädet och diskutera förslaget.

I denna övning är det viktigt att deltagarna också får diskutera vem som är ansvarig för vilka frågor, att visa på hur den lokala styrningen går till och makthavarna är folkvalda. Med hjälp av en karta över kommunens och regionens politiska system kan deltagarna t ex koppla deras åsikter till rätt nämnd. Kartor över kommuners eller regioners politiska system hittar du på respektive kommuns eller regions hemsida. OBS, spara trädet för att kunna ta med till studiebesöket på träff 5!

Hur kan jag påverka?

Hur kan barn vara med och påverka? Diskutera i helgrupp, skriv upp på blädderblock eller whiteboard vad deltagarna säger:

- Vad innebär det att påverka?
- Hur, konkret, kan en försöka påverka?
- Hur vill ni påverka?
- Vad vill ni påverka?

Du som ledare får kan gärna undersöka i förväg på vilka sätt som ungdomar i kommunen demokratiklubben är verksam i kan tycka till. Finns det till exempel något ungdomsråd? Hur jobbar kommunen med barnkonsekvensanalyser? Barnrätts- och ungdomsperspektivet?

Dags att påverka!

Låt deltagarna parvis utifrån de tidigare diskussionerna skriva medborgarförslag eller liknande kring en lapp från åsiktsträdet.

1. Vad är problemet? Beskriv varför det är ett problem.
2. Hur borde problemet lösas? Vem borde lösa det?
3. Vad skulle det ge för effekt på ditt eller andras liv?

'Utgå härifrån hur det fungerar just i er kommun. Finns det till exempel ett formulär på kommunens hemsida för medborgarförslag? Utgå ifrån det i så fall. Se till att skicka in förslagen, antingen om ni kan göra det på plats hela gruppen tillsammans, eller om du får förklara för deltagarna att du kommer göra det efteråt, och sedan återkoppla till deltagarna vad du får för svar.

Börja planera klubbens aktion!

Påminn deltagarna om att under träff 8 kommer ni att göra en gemensam aktion, och vad det innebär. Vilken fråga vill gruppen göra en aktion för? Är det någon särskild fråga utifrån dagens träff som känns allra viktigast, och kanske bäst lämpad för en aktion? Se till att komma överens om vad aktionen ska handla om, och vad för slags aktion ni ska göra. Se träff 8 för mer information. Låt gärna deltagarna skriva i sina loggböcker vad ni kommer överens om för att ha det sparat.

Avslutning

- Ge deltagarna tid att skriva i sina loggböcker.
- Gör en snabb utvärdering i grupp. De kan till exempel säga vad de tyckte om träffen genom att göra tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner, eller gå en runda där alla som vill får säga något de gillade med dagens träff, något de lärde sig, eller något de undrar över efter dagens träff.
- Ge deltagarna nödvändig praktisk information inför nästa träff.

Träff 4

Slipa dina argument

Syfte och mål

- Träna på att argumentera för sina förslag och känna sig rustad inför studiebesöket vid nästa träff.
- Förbereda studiebesök och möte med lokalpolitiker till träff fem.
- Att tillsammans med andra få träna på att förbereda sig och planera ett möte med en politiker.
- Alla deltagare har kommit på två frågor var att ställa till lokalpolitikern, och gruppen har gemensamt valt ut tre viktiga, och för studiebesöket relevanta, förslag att presentera för lokalpolitikern.

Material till träffen

- Fika till varje träff.
- Loggböcker till deltagarna. Varje träff.
- Stora papper och pennor att skriva med.

Incheckning

- Hur mår alla idag? Kolla energinivåer till exempel genom att ge tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner.
- Återkoppla kort till förra träffen, bland annat ifall
- någon av deltagarna missade den gången. Hör ifall det är någon som har tänkt på eller gjort något särskilt efter förra träffen?
- Berätta om dagens tema.

Argumentera mera!

Utgå ifrån förra träffens åsiktsträd och förslag för en bättre stadsdel/kommun.

Varför borde politikerna genomföra deras förslag? Dela in deltagarna i mindre grupper och låt dem komma på så många argument som möjligt. Instruera dem att gå så långt som möjligt i sin argumentation.

- **Varför borde kommunen bygga en ny fritidsgård?**
  För att ungdomar får någonstans att vara efter skolan.
- **Varför är det bra?**
  De gör roliga saker tillsammans istället för att ha tråkigt.
- **Varför är det bra?**
  Det kommer få dem att må bra och känna att de har en egen plats i sin hemort.
- **Varför är det bra?**

Kom på så många argument som möjligt! Låt dem skriva upp sina argument på stora papper, ett förslag med dess argument per papper. De får sedan presentera inför helgrupp. Kan de andra grupperna komma på motargument? Hittar de ännu fler argument för sina förslag tillsammans?

Frågor till politikern

Berätta vem politikern är som gruppen kommer att få träffa och vilken roll hen har, och hur studiebesöket kommer att gå till. Är det några sakområden som är relevanta att fråga hen om? Alla deltagare får sedan fundera fram två frågor att eventuellt ställa under studiebesöket och skriva upp dem i sina loggböcker. Prata också med dem om hur det känns att ställa sina frågor till politikern. Kan de ha som målsättning att ställa en fråga var? Vill de kanske testa att ställa sina frågor nu till gruppen? Vad undrar de över inför studiebesöket?

Åsiktsträdet och aktionen

- Kom överens om hur gruppen vill presentera åsiktsträdet för makthavaren.
- Kom vidare i planeringen. Vad behöver ni göra här och nu inför aktionen? Hur har det gått med det som ni har ordnat hittills? Se träff 8 för mer information.

Avslutning

- Ge deltagarna tid att skriva i sina loggböcker.
- Gör en snabb utvärdering i grupp. De kan till exempel säga vad de tyckte om träffen genom att göra tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner, eller gå en runda där alla som vill får säga något de gillade med dagens träff, något de lärde sig, eller något de undrar över efter dagens träff.
- Ge deltagarna nödvändig praktisk information inför nästa träff.

Träff 5

Studiebesök

Inför den här träffen har du som ledare ett stort ansvar för att på egen hand förbereda studiebesöket, utifrån vad ni i klubben har kommit överens om. Kom gärna överens med personen ni ska träffa vad besöket ska innehålla – beroende på vem gruppen ska träffa kan ni kanske till exempel få se kommunfullmäktigesalen? Kan deltagarna få testa att stå i talarstolen? Kanske ni kan få se hur det ser ut där kommunens tjänstemän jobbar? Och finns det någon bra lokal för att sitta ner och ställa frågor till makthavaren och visa åsiktsträdet?

Syfte och mål

- Minska avståndet mellan beslutsfattare och ungdomar i kommunen genom möte och samtal dem emellan.
- Ge deltagarna möjlighet att framföra sina åsikter till en makthavare.
- Öka deltagarnas förståelse för hur kommunpolitiken fungerar och hur kommunpolitiska beslut fattas.

Material till träffen

- Fika till varje träff.
- Loggböcker till deltagarna. Varje träff.
- Stora papper och pennor att skriva med.

Incheckning

- Hur mår alla idag? Kolla energinivåer till exempel genom att ge tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner.
- Återkoppla kort till förra träffen, bland annat ifall
- någon av deltagarna missade den gången. Hör ifall det är någon som har tänkt på eller gjort något särskilt efter förra träffen?
- Berätta om dagens tema.

Studiebesök

Låt förslagsvis makthavaren leda studiebesöket. Hjälp till att göra allt begripligt för klubbdeltagarna om det behövs. Se till att det finns tid för frågor så att alla deltagare som vill att ställa sina frågor till makthavaren får möjlighet till det. Se också till att det finns tid för deltagarna att presentera sitt åsiktsträd för makthavaren och hjälp dem på traven med det om det behövs.

Uppsamling

Ha gärna en uppsamling med gruppen efter att ni har sagt hej då till makthavaren som ni har träffat. Vad tyckte deltagarna? Hur kändes det? Kunde makthavaren svara på deras frågor, och hur tyckte de att det gick att presentera åsiktsträdet? Har mötet förändrat vad de tycker, eller står de fast vid sina åsikter och förslag? Vad skulle de helst vilja försöka driva igenom?

Avslutning

- Ge deltagarna tid att skriva i sina loggböcker
- Gör en snabb utvärdering i grupp. De kan till exempel säga vad de tyckte om träffen genom att göra tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner, eller gå en runda där alla som vill får säga något de gillade med dagens träff, något de lärde sig, eller något de undrar över efter dagens träff.
- Ge dem nödvändig praktisk information inför nästa träff.

Träff 6

Samma rättigheter!

Mer info
ungaornar.se/dk

Syfte och mål

- Fördjupa deltagarnas förståelse för barns rättigheter enligt FN:s konvention om barns rättigheter ”Barnkonventionen”.
- Ge deltagarna förståelse för att alla barn har samma rättigheter.
- Visa att Barnkonventionen inte kan delas upp, att vuxna inte kan välja vilka rättigheter som barn ska få tillgång till och vilka som kan väljas bort.
- Öka deltagarnas förståelse för ojämlikhet och maktobalans som finns i världen.
- Öka deltagarnas förståelse för ojämlikhet och maktobalans som finns i världen.

Material till träffen

- Fika till varje träff.
- Loggböcker till deltagarna. Varje träff.
- Barnkonventionens alla artiklar på var sin lapp, i lika många exemplar som antalet smågrupper som du kommer dela in deltagarna i.
- Musik för ”hela havet stormar”.

Incheckning

- Hur mår alla idag? Kolla energinivåer till exempel genom att ge tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner.
- Återkoppla kort till förra träffen, bland annat ifall någon av deltagarna missade den gången. Hör ifall det är någon som har tänkt på eller gjort något särskilt efter förra träffen?
- Berätta om dagens tema.
- Påminn gruppen om att nu har demokratiklubben kommit halvvägs. Kommer de vilja fortsätta efter träff 10 på något sätt? Så ett tankefrö och följ upp kontinuerligt!

Barns rättigheter

Det här är tänkt som en kort inledning. Diskutera först med gruppen:

- Vad vet ni om barnkonventionen?
- Vem har skrivit den?
- Följer Sverige barnkonventionen?
- Vilka rättigheter känner ni till? Brainstorm!

Fråga vad gruppen tycker om filmen och diskutera barnkonventionen utifrån filmen innan ni går vidare till nästa övning.

Är någon rättighet viktigast?

1. Klipp isär varje artikel för sig.
2. Dela in deltagarna i smågrupper som först ska välja ut de 10 viktigaste artiklarna enligt dem.
    a. Här är det viktigt att de diskuterar och försöker komma överens inom smågrupperna. Låt dem sedan berätta i helgrupp hur de har tänkt.
3. Gå sedan vidare till att välja ut de 5 viktigaste artiklarna.
4. Diskutera på nytt i storgrupp hur det gick för dem att välja och hur de resonerade.
    a. Är det någon artikel som ni inte förstår?
    b. Någon som är lätt att välja bort/självklar att inte välja bort?
    c. Kom ni överens?
    d. Vad finns det för fördelar med att ha en särskild barnkonvention? Barn omfattas ju redan sedan tidigare i allmänna deklarationen av mänskliga rättigheter.
    e. Tror ni att barnkonventionen följs i de flesta länderna? Respekteras barns rättigheter globalt?
    f. Vem har rätt att bestämma vem som är barn?
    g. Är Sverige bra på att garantera barns rättigheter idag? Fundera på exempel i er vardag!

e. Tror ni att barnkonventionen följs i de flesta länderna? Respekteras barns rättigheter globalt?
f. Vem har rätt att bestämma vem som är barn?
g. Är Sverige bra på att garantera barns rättigheter idag? Fundera på exempel i er vardag!

Åsiktstrådet och aktionen

Den här övningen är en variant av ”Hela havet stormar” och är hämtad från materialet ”O/LIKA”. Några i gruppen tvingas runda en extra stol varje varv, som man inte får sätta sig på.

Placera ut stolarna i en ring. Placerar ytterligare någon/några stolar ca 1-2 meter bort från ringen. Utse någon/några deltagare som vid varje varv ska även runda dessa två stolar men de får inte sätta sig på dessa stolar. Övningen går ut på att deltagarna ska förstå och tänka över att alla människor har olika förutsättningar i livet. Frågor att diskutera med gruppen efteråt:

Vad hände i övningen?

- Hur kändes det att åka ut när man hade så olika förutsättningar?
- Hur kändes det att vara med i gruppen som fick ta det korta varvet?
- Varför säger man inte ifrån när man får de bra reglerna?
- Tror ni att man säger ifrån i andra situationer när man får bättre chans än andra, till exempel får högre lön eller betyg utan prestation?
- Hur reagerar man på att vara den som springer runt stolen långt bort? Blir man arg och kämpar eller ger man upp? Vad händer när man inte orkar kämpa eller säga ifrån?
- Vad kan/borde man göra när man måste gå runt extrastolen?

I verkligheten: vilka behöver inte gå runt den extra stolen? I skolan, i samhället i stort/på fritidsaktiviteter/i Unga Örnar, och i andra länder.

Fortsätt planera aktionen!

Fortsätt med planeringen av aktionen. Vad behöver göras? Vem gör vad? Se träff 8 för mer information.

Avslutning

- Ge deltagarna tid att skriva i sina loggböcker.
- Gör en snabb utvärdering i grupp. De kan till exempel säga vad de tyckte om träffen genom att göra tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner, eller gå en runda där alla som vill får säga något de gillade med dagens träff, något de lärde sig, eller något de undrar över efter dagens träff.
- Ge deltagarna nödvändig praktisk information inför nästa träff.

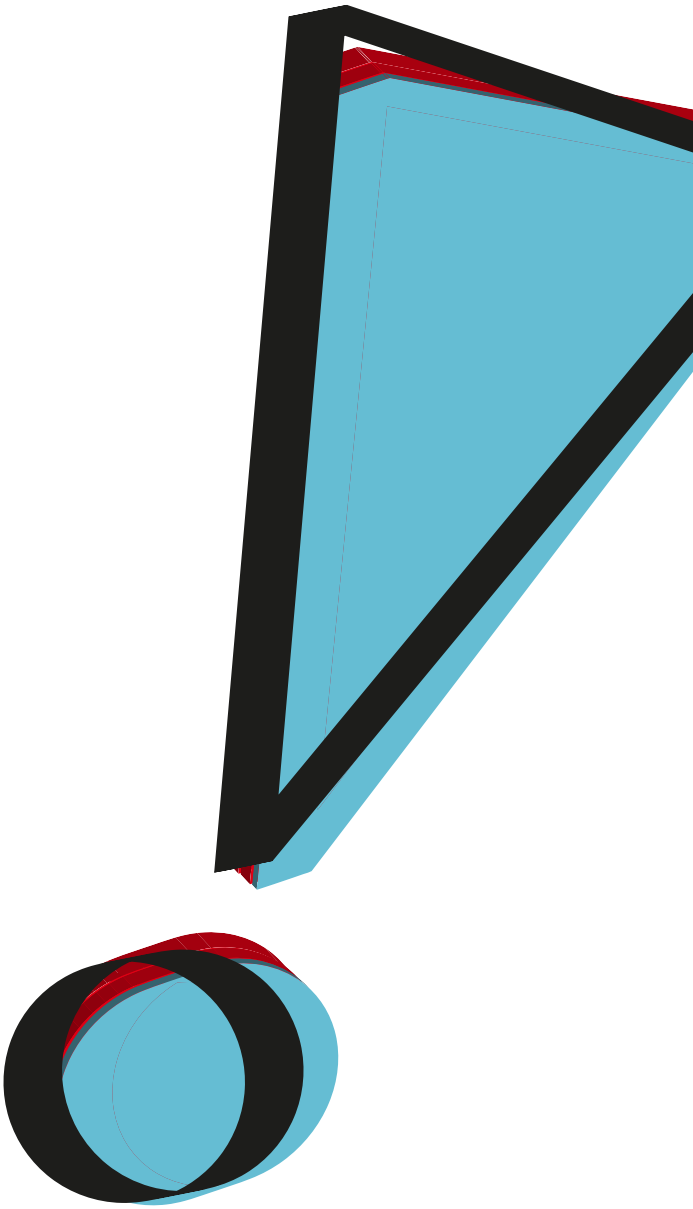

Träff 7

Starkare tillsammans

Syfte och mål

- Visa på hur man kan påverka genom att organisera sig.
- Ge deltagarna grundläggande kunskap om några historiska och nutida folkrörelser och kraften som finns i att gå samman för ökade rättigheter.
- Diskutera elevrätt och arbetsmiljö kopplat till elevernas skolvardag, och hur man som elev kan organisera sig för ökat inflytande.

Material till träffen

- Fika till varje träff.
- Loggböcker till deltagarna. Varje träff.
- Bilder på fiskar som organiserar sig, detta hittar du på www.ungaornar.se/
- Alla händelser i tidsaxelövningen utskrivna med stor text på var sitt papper. Kom ihåg att årtalen ska hållas hemliga för deltagarna som ska diskutera och gissa när de olika händelserna skedde, så skriv inte ut årtalen på pappren.
- 10 A4-papper i olika nyanser av rött, orange, rosa, gult, grönt, lila, blått.

Incheckning

- Hur mår alla idag? Kolla energinivåer till exempel genom att ge tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner.
- Återkoppla kort till förra träffen, bland annat ifall någon av deltagarna missade den gången. Hör ifall det är någon som har tänkt på eller gjort något särskilt efter förra träffen?
- Berätta om dagens tema.

Heta linjen om skolan

Hur upplever deltagarna sin absoluta närmiljö – skolan? Likt arbetarrörelsens kamp för alla arbetare kan elever organisera sig inom skolan för ökat inflytande och en bättre skola. Med den här övningen vill vi göra en koppling mellan historiska folkrörelser och klubbdeltagarnas närmiljö och vardag.

Till träff 1 finns det utförliga instruktioner till hur "Heta linjen" övningen går till. Påståenden för deltagarna att ta ställning till:

- Jag tycker att personal i skolan lyssnar och respekterar mina idéer, tankar och åsikter
- Det finns personal i skolan som jag kan vända mig till om jag vill påverka något
- Skolans personal informerar om hur vi kan påverka i kommunen
- Elevrådet har inflytande på riktigt
- Vi får den tid vi behöver till elevrådet (eller andra råd) för att diskutera frågor som rör alla elever
- Elever har möjlighet att påverka läroplanen
- Jag känner till vad som står i skollagen
- Jag vet att det finns elevskyddsombud i skolan och vet vad deras uppgifter innebär (Högstadiet och gymnasium)
- Jag tror att det finns elever på skolan som känner sig diskriminerade/mobbade/trakasserade

Följ upp övningen med att diskutera med gruppen vad de har för möjligheter att påverka det som de tycker fungerar mindre bra. Känner de till elevrådet? Finns det ett elevråd på deras skola? Vet de vad det innebär att vara med i elevrådet, och vad de gör? Finns det andra sätt att organisera sig på skolan? Kan man påverka skolfrågan på andra sätt än genom elevråd? Hur ska de gå tillväga för att förändra det som är dåligt? Hjälp dem vara konkreta och pragmatiska.

Det jag gör spelar roll

Diskutera bilden med stora fiskar vs många små fiskar: först en bild där en stor fisk går till attack mot många små fiskar som flyr i panik. I andra bilden har de små fiskarna organiserat sig och gör motattack. Vad säger bilderna? Håller deltagarna med? Har de några exempel?

Tidsaxel

Mer info
ungaornar.se/dk

Gör en tidslinje från 1850 fram till idag, till exempel på golvet eller whiteboard om det finns. Ha alla olika händelser utskrivna, en per papper, och låt gruppen diskutera och svara på var på tidsaxeln de var för sig borde placeras ut. Gå igenom och rätta de saker som hamnat fel.

- Kvinnorättskämpar lämnar 351 454 namnunderskrifter för kvinnors rösträtt till Sveriges riksdag (1913)
- Kvinnor får rätt att rösta i val till riksdagen (1920)
- Omyndighetsförklaringen avskaffas för personer med funktionsnedsättning och alla medborgare över 18 år fick rätt att rösta. (1989)
- Homosexualitet är inte längre stämplat som en sjukdom (1979)
- Greta Thunberg skolstrejkar 52 veckor i streck och får med sig tiotusentals människor i sin klimatkamp (2019)
- Arbetarrörelsen får igenom 8 timmars arbetsdag. Tidigare har många tvingats jobba 12–16 timmar per dag under 6 eller till och med 7 dagar i veckan (1919)
- Döva personer får igenom att teckenspråk ska ses som deras första språk. Tidigare har det varit förbjudet att använda teckenspråk med döva elever i skolan (1980)
- 92 275 namnunderskrifter mot atomvapen lämnas in till statsminister Tage Erlander (1958)
- Barnkonventionen antogs av FN's generalförsamling (1989)
- Patienter på mentalsjukhus går samman för att arbeta för sina rättigheter för att bland annat slippa tvångsvård (1968)
- 25 000 personer deltar i en demonstration i Göteborg för ökad tillgänglighet för personer med fysiska funktionsnedsättningar (1981)
- 5 personer dödas av militären vid en demonstration i Ådalen för fackliga rättigheter (1931)
- Sverige är första landet i världen att ge möjlighet för trans- och intersexuella att byta juridiskt kön (1972)
- Det blir förbjudet att låta barn under 12 år arbeta i fabriker (1881)
- Sju års skolplikt (1942)
- När nazister demonstrerar i Växjö blir en av dem attackerad av en kvinna med handväska. Det blir fångat på bild av en fotojournalist och därmed uppmärksammat stort i landet (1985). Googla gärna fram bilden, "Kvinnan med handväskan", för att visa deltagarna om de inte känner till händelsen.
- Barnkonventionen blir lag i Sverige (2020)
- Sverige ratificerar Barnkonventionen (1990)
- Sverige är första landet i världen att förbjuda barnaga, alltså misshandel av barn (1979)

Låt gruppen diskutera vad det finns för folkrörelser idag. Vad arbetar de för? Hur kan deltagarna vara med och organisera sig? Det som är viktigt i den här övningen är att understryka att alla kan göra något och att det är många tillsammans som vi åstadkommer förändring, och att vi måste kräva våra rättigheter för att skapa förändring.

Planera utåtriktad aktion

Eventuellt behövs det tid också under den här träffen för att fortsätta förbereda aktionen. Är allt i ordning inför nästa träff? Vad återstår att göra? Har alla koll på vad som kommer hända och vad de ska göra nästa gång?

Avslutning

- Ge deltagarna tid att skriva i sina loggböcker.
- Gör en snabb utvärdering i grupp. De kan till exempel säga vad de tyckte om träffen genom att göra tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner, eller gå en runda där alla som vill får säga något de gillade med dagens träff, något de lärde sig, eller något de undrar över efter dagens träff.
- Ge deltagarna nödvändig praktisk information inför nästa träff.

Träff 8

Dags för aktion!

Syfte och mål

Låta deltagarna testa att använda demokratiska verktyg för att göra sin röst hörd i sin stadsdel/hemkommun.

Material till träffen

- Vad behövs för att genomföra just er aktion? Ta med det!

Incheckning

Gör gärna en incheckning precis som vid de andra träffarna.

- Hur mår alla idag? Kolla energinivåer till exempel genom att ge tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner.
- Återkoppla kort till förra träffen, bland annat ifall någon av deltagarna missade den gången. Hör ifall det är någon som har tänkt på eller gjort något särskilt efter förra träffen?
- Stäm av inför dagens träff: känner sig alla förberedda? Vet de vad ni kommer att göra, och vad de själva eventuellt är ansvariga för?

Förberedelser

Vilka förberedelser behöver du ha gjort?

Den här träffen styrs mycket av klubbens egna önskemål, så det är svårt att ge några generella instruktioner.

Här kommer ändå ett förslag på aktioner och vad ni antagligen skulle behöva förbereda inför dem, för inspiration:

Namninsamling

Klubbdeltagarna vill genomföra en namninsamling för att få kommunens fritidsnämnd att besluta om en ny fritidsgård.

Att fundera på:

- Vart ska ni gå för att samla in namn?
- Vilka tider är bäst?
- Vad behöver ni för att samla in namn, t ex pennor och papper? Något mer?
- Vad ska ni säga till folk som ni vill ska skriva under? Vilka argument finns det för en ny fritidsgård?
- Behövs skriftlig information att dela ut också? Hur kan ni ordna det?
- Kan ni kontakta lokalmedia om namninsamlingen?
- Vad kommer ni göra efter att ha samlat in underskrifter?

Manifestation

Deltagarna vill genomföra en manifestation på torget mot lärarbrist i skolan.

Att fundera på:

- Var och när ska ni ha manifestationen?
- Behöver ni ordna tillstånd?
- Hur sprider ni information om manifestationen på bästa sätt?
- Hur kan ni mobilisera andra att komma med?
- Vem/vilka skulle kunna tala vid manifestationen? Kan någon i klubben föra er talan?Borde ni bjuda in andra talare?
- Behövs teknisk utrustning?
- Vill ni göra plakat eller liknande? Vad ska det stå på dem?
- Kan ni bjuda in lokalmedia?
- Vad händer efter manifestationen? Hur kan ni gå vidare med resultatet av den?

Avslutning

- Ha gärna en kort uppsamling med gruppen direkt efter aktionen. Hur gick det?
- Hur kändes det för deltagarna? Under nästa träff kommer ni att utvärdera ordentligt och följa upp aktionen.
- Ge deltagarna tid att skriva i sina loggböcker
- Gör en snabb utvärdering i grupp. De kan till exempel säga vad de tyckte om träffen genom att göra tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner, eller gå en runda där alla som vill får säga något de gillade med dagens träff, något de lärde sig, eller något de undrar över efter dagens träff.
- Ge dem nödvändig praktisk information inför nästa träff!

Träff 9

Lägesrapport

Syfte och mål

- Utvärdera aktionen.
- Stanna upp och stämma av var vi befinner oss och tillåta oss att tänka stort.
- Följ upp tidigare träffar och diskutera hur gruppen eventuellt vill gå vidare.

Material till träffen

- Fika till varje träff.
- Loggböcker till deltagarna. Varje träff.
- Blädderblock om det inte finns whiteboard.

Incheckning

- Hur mår alla idag? Kolla energinivåer till exempel genom att ge tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner.
- Återkoppla kort till förra träffen, bland annat ifall någon av deltagarna missade den gången. Hör ifall det är någon som har tänkt på eller gjort något särskilt efter förra träffen?
- Berätta om dagens tema.
- Uppmärksamma hur aktionen gick! Ge dem massa beröm och pepp för deras arbete! Vad gick bra, vad gick mindre bra? Vad hade vi kunnat göra annorlunda på aktionen? Och hur går ni vidare med frågan?

Barnens värld

Du vaknar en dag och hela världen är förvandlad som genom ett trollslag. Allting är nu anpassat och styrs av barn istället för vuxna.

- Fundera på hur din dag skulle bli.
- Hur går det till när du ska äta frukost?
- Ta dig till skolan?
- Äta middag med familjen på kvällen?
- Åka på träning eller annan fritidsaktivitet?
- Vilka beslut skulle ni ta, hur skulle ni styra samhället?
- Höjd på hyllorna i affärerna?
- Hur skulle ni satsa pengar i kommunen?
- Vad skulle det vara för skolmat?
- Hur skulle det vara förändrat där ni bor?I hela Sverige? I världen?
- Om ni fick bestämma, vad skulle ni prioritera?

Samtala två och två. Berätta om era upplevelser. Samtala i storgrupp. Vilka är de största förändringarna? För er enskilt och i samhället. Kan vi åstadkomma det här också på riktigt?

Hur långt har vi kommit?

Diskutera med deltagarna:

- Vad har vi lärt oss hittills i demokratiklubben? Deltagarna kan antingen först skriva upp saker på post it-lappar för att sedan gå igenom i helgrupp, eller så brainstormar ni på en gång tillsammans. Skriv då upp vad de säger på tavlan eller blädderblock. Påminn om vad ni har gjort under de olika träffarna ifall de har svårt att komma på saker.
- Titta på åsiktsträdet och medborgarförslagen från träff 3, plus vad som uppkom i förra övningen ”Barnens värld”. Står gruppen fast vid sina förslag och åsikter, eller har något förändrats? Känns något mer eller mindre angeläget eller genomförbart, jämfört med tidigare?
- Skulle deltagarna vilja fortsätta driva någon fråga? Hur då, i sånt fall? Och hur kan vi bli fler i det arbetet? Ta er tid att diskutera ifall gruppen skulle vilja fortsätta träffas och påverka. Påbörja den diskussionen nu och fortsätt vid sista träffen.

Avslutning

- Ge deltagarna tid att skriva i sina loggböcker.
- Gör en snabb utvärdering i grupp. De kan till exempel säga vad de tyckte om träffen genom att göra tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner, eller gå en runda där alla som vill får säga något de gillade med dagens träff, något de lärde sig, eller något de undrar över efter dagens träff.
- Ge dem nödvändig praktisk information inför nästa träff!

Träff 10

Vi firar demokratiklubben!

Syfte och mål

- Höra vad gruppen har tyckt om att vara med i klubben och fånga upp förbättringsförslag.
- Ta ett steg vidare efter att klubben är avslutad. Lära sig mer om hur de kan fortsätta med sitt engagemang.
- Få till ett bra slut på klubben och att alla blir tackade för sitt engagemang och deltagande; att vi firar av! Gör en fest av det, kanske med tårta och pyntad lokal, eller nånting annat.

Material till träffen

- Fika till varje träff.
- Loggböcker till deltagarna. Varje träff.
- Material för utvärderingen.
- Saker för att göra collage; tidningar, färgpennor, klistermärken, bilder, med mera.
- Diplom till alla deltagare.
- Saker för att göra träffen till en fest!

Incheckning

- Hur mår alla idag? Kolla energinivåer till exempel genom att ge tumme upp, tumme i mitten eller tumme ner.
- Återkoppla kort till förra träffen, bland annat ifall någon av deltagarna missade den gången. Hör ifall det är någon som har tänkt på eller gjort något särskilt efter förra träffen?
- Berätta om dagens tema.

Collage

Låt deltagarna tillsammans göra ett stort collage med tidningsklipp, bilder och färgpennor med mera om hur de tycker att klubben har varit. Vad har de lärt sig? Har det varit roligt, intressant, svårt?

Nästa steg!

Ha tid under träffen att planera möjliga nästa steg praktiskt och konkret. Kanske ni kan bjuda in någon gäst för detta? Till exempel någon från Unga Örnars distrikt för att koppla ihop gruppen med distriktet för att starta en ny avdelning. Vill klubben boka in en ”träff 11” för att ta ett steg vidare? Bli medlem i Unga Örnar?

Avslutning

- Dela ut diplom till deltagarna.
- Ge deltagarna tid att skriva i sina loggböcker.
- Fira av klubben och deltagarna!

Studieplan

Träff 1

- Lära känna varandra
- Introduktion till demokratiklubben och Unga Örnar
- Förhållningsregler
- Är ditt liv demokratisk (Diskussion)
- Demokrati och inflytande (Heta linjen)

Träff 2

- Såhär vill jag bo (workshop)
- Vem bestämmer där vi bor? (Information)
- Mitt bostadsområde (Fyra hörn-övning)

Träff 3

- Vårt åsiktsträd (Idésprutan)
- Hur kan barn vara med och påverka? (Diskussion och information)
- Dags att påverka (Medborgarförslag)
- Planera aktion

Träff 4

- Argumentera mera
- Förbereda frågor till politikern
- Förbereda aktionen

Träff 5

- Studiebesök

Träff 6

- Barns rättigheter (Film och diskussion)
- Är någon rättighet viktigast (workshop)
- Fortsätt planera aktion

Träff 7

- Det jag gör spelar roll (Tidslinje)
- Om skolan (Heta linjen och diskussion)
- Fortsätt planera aktionen

Träff 8

- Aktion

Träff 9

- Barnens värld (Nu är det du som styr)
- Hur långt har vi kommit?

Träff 10

- Vi firar demokratiklubben (avslutning)
- Hur kan du engagera dig vidare?

Tack till våra partners!

ABF

Kommunal.

Hyresgästföreningen

MED STÖD FRÅN ALLMÄNNA ARVSFONDEN

JÄMLIKA BARN LEKA BÄST

UNGA ÖRNAR